

Marie Nemcova's liv

Af Margit Høvring og Jørgen Lorenzen

Marie Nemcova sov stille ind den 4. januar 2023. Hun fik et langt liv, som bestemt ikke var uden modgang. Hun boede i sin hyggelige lejlighed på Trøjborg i Århus, inden hun i sine sidste år boede på et plejehjem. Hendes hjem var præget af det rejse- og artistliv, der blev en del af hendes skæbne. Når man mødte hende i hendes hjem, var hun glad, taknemmelig og imødekommende.

Her er hendes historie.

Marie blev født den 12. april 1939 i Prag i det daværende Tjekkoslaviet. Hendes far Rudi Nemec var fra Tjekkoslaviet og født ind i cirkuslivet, da hans forældre med en børneflokk på 8 drev et familiecirkus, nemlig "Cirkus Nemec".

Det tjekkoslovakiske Cirkus Nemec

Begge forældre døde desværre på tragisk vis fra deres børn, som så opgav at drive familiens cirkus videre og i stedet tog engagement som omrejsende artister. De turnerede igennem forskellige lande og kom også til Transsylvanien i Rumænien. Der mødte Rudi Elisabeth Grosz, hvis mor var ungarsk jøde. De forelskede sig hovedkulds i hinanden, og da Elisabeth havde eventyrblod i årene, stak hun resolut af med sin elskede og cirkuset.

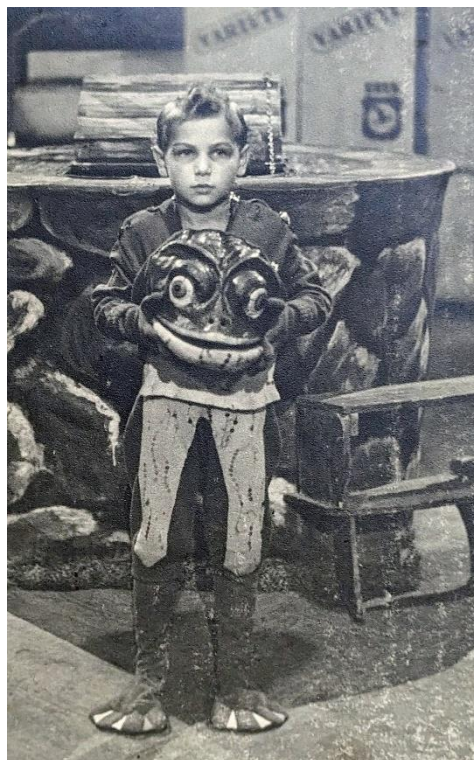
De turnerede nu som par og opfandt et nummer, "Frøen og bondepigen". Nummeret var et slags skuespil og kan vel betegnes som en pantomime, som man kendte til i det gamle cirkus. Pantomime var et skuespil, hvor artisterne dramatiserede et eventyr. De fik to

døtre, Marie var den yngste, og Karoline var den ældste. Da de voksede op, kom de med i nummeret, som hed "4 Nemeecs", senere "Prinsessen og frøen".

Rudi og Elisebeth som Frøen og Bondepigen

Som titlerne afslører, kunne et par af familiens medlemmer agere frøer og bøje sig sammen som slangemennesker. Rudi agerede prinsefrøen, Marie mini-frø, Elisabeth heks og Karoline prinsesse. Rudi trænede selv Marie i akrobatik, således at Marie kunne spille sin rolle som mini-frø. Karoline fik sin undervisning på en balletskole for at kunne spille prinsessens rolle. Med deres pantomime/skuespil rejste de rundt i cirkus og varietéer i hele Europa.

Også i Danmark. Marie fortalte, at Rudi engang optrådte for en virkelig prinsesse, nemlig den danske dronning Margrethe, da hun var barn. Prinsefrøen hoppede kægt op og rakte hende guldbolden, til stor morskab for publikum. I Danmark var de i 1946 hos Cirkus Schumann i Cirkusbygningen, og de har været i National Scala, Lorry, Århus Hallen, Kilden og Cirkus Miehe.

Fra Cirkus Schumann 1946

RESTAURANT
AARHUS
Hallen

W

**En festlig september-
anretning**

Det er lykkedes direktionen for restaurant Aarhus-Hallen at sammensætte en artistisk septemberanretning af usædvanlig kvalitet. THE FOUR NEMEC's eventyrspil om den forheksede Prins har De maaske set før, men det er baade blevet udvidet og fornyet, SWING-KIDDIES er tre musikglade unge mennesker, der serverer populære melodier netop, som ogsaa De kan lide dem. Den yndige franske danserinde DOLORES GENIA er en usædvanlig fortryllende repræsentant for fransk balletkunst, og bag navnene SONNY and VALLY skjuler sig to danske knock-about komikere, der arbejder i et forrygende tempo. Pianisten PAUL JEAN, der optræder baade i bar 770 og i restauranten, spreder humor til alle sider med sine muntre sange.

✱

Restauranten gæbner kl. 18.

SEPTEMBER 1946

Avisomtale af optræden i Aarhus-Hallen

I 1941 var de med i en forestilling i Berlin, som blev overværet af propagandaminister Goebbels. Marie blev jo født samtidigt med, at 2. verdenskrig brød ud og de tyske tropper marcherede ind i Prag. Hun var som nævnt ud af jødeslægt på sin mødre side. Som cirkusartister måtte familien krydse mange landegrænser og de var nødsaget til at skjule Elisabeths identitet for nazisterne. Hendes liv som halv-jøde var ikke let. Halv-jøde kaldte man dem, der havde en jødisk mor eller far, som giftede sig med en ikke-jøde. Det er indlysende, at hendes jødiske baggrund har været en stor og daglig belastning, når man kender tyskernes jagt på jøderne.

Det store nervepres under krigen kan have været medvirkende årsag til, at Elisabeth lod sig skille fra Rudi og dermed sluttede sit artistliv for sig selv og døtrene. Rudi fortsatte med at rejse med sit frønummer og fik en danserinde, Violet, med. De blev gift og fik to børn, Rudi og Sonya, sammen.

Elisabeth kom til Danmark. Hun giftede sig med en dansk mand, som havde været soldat i Frikorps Danmark. Frikorpset bestod af danskere, som gik sammen med tyskerne i kampen mod kommunisterne. Efter krigen led de en hård skæbne. De fleste fik en fængselsstraf for deres indsats i krigen, og de blev stemplet som landsforrædere. Måske påvirkede det Elisabeth i så høj grad, at hun blev psykisk syg og i en lang periode var indlagt.

Karoline tog en uddannelse som folkeskolelærer med stor udmærkelse, blev dansk gift og fik 4 børn. Marie kom i første omgang i pleje i England, men vendte tilbage til Danmark som 18-årig. Hun bosatte sig i Esbjerg, blev gift og tog en uddannelse som kontorassistent. Hun fik tre døtre, Anni, Margit og Jaqueline. På sine ældre dage boede Marie 15 år i Århus, hvor hun nød sit otium, og ved en lejlighed mødtes med en ægte cirkusentusiast, Jørgen Lorenzen. Han fik Maries cirkusfortælling og kan nu sammen med Maries ene datter, Margit, fortælle den videre til andre cirkusentusiaster.

Marie Nemcova med et af frøhovederne

Et spændende liv, en skæbne, en flot fortælling om livet i medgang og modgang. Sådan som kunstnerens liv jo ofte er.

Marie Nemcova nedskrev nogle kortfattede erindringer, som datteren Margit har renskrevet. Klik [her](#) for at læse disse erindringer.